

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความเข้าใจของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาสุภาพพยกย่องและรูปถ่อมตนหลังการเรียนรู้ในระดับชั้นต้น 2. ศึกษาทัศนคติของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อการเรียนการสอนภาษาสุภาพพยกย่องและรูปถ่อมตน ทัศนคติต่อการใช้ภาษาสุภาพพยกย่องและรูปถ่อมตนของตนเอง และทัศนคติต่อการใช้ภาษาสุภาพพยกย่องและรูปถ่อมตนในสังคมญี่ปุ่น 3. ศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อการเรียนการสอนภาษาสุภาพพยกย่องและรูปถ่อมตนหลังการเรียนรู้ในระดับชั้นต้น

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 3 และ 4 จากมหาวิทยาลัย 6 แห่งคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี สำหรับผลการสำรวจจำแนกด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการศึกษาเอกสารพบว่า การใช้ภาษาสุภาพพยกย่องและรูปถ่อมตน ผู้พูดจำเป็นต้องวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขการใช้ต่างๆ โดยปัจจัยหรือเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้ที่นำมาศึกษาครั้งนี้คือ ปัจจัยเรื่องคนนอกคนใน ปัจจัยเรื่องสถานภาพทางสังคม ปัจจัยเรื่องความเป็นทางการ ปัจจัยเรื่องอายุ และปัจจัยเรื่องความสนิทสนม นอกจากนี้ยังพบว่าทัศนคติในแง่ลบต่อชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ภาษาสุภาพพยกย่องและรูปถ่อมตนของผู้เรียนพบว่า ปัจจัยหลักและปัจจัยเสริมที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุดแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปคือ 1. **ปัจจัยเรื่องความเป็นทางการ** โดยกลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาในการเลือกใช้ภาษาสุภาพพยกย่องและรูปถ่อมตนในกรณีที่มีปัจจัยเรื่องความสนิทสนมและสถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยเสริมภายใต้สถานการณ์ที่ผู้พูดซึ่งมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง แต่ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ขอร้องผู้ฟัง ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบที่ไม่เหมาะสม 2. **ปัจจัยเรื่องคนนอกคนใน** กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาในการเลือกใช้ภาษาสุภาพพยกย่องในสถานการณ์ที่มีปัจจัยเรื่องคนนอกคนในเป็นปัจจัยหลักและมีปัจจัยเรื่องสถานภาพทางสังคมและอายุเป็นปัจจัยเสริม ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้พูดซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นคนนอกและมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าตน โดยพูดเกี่ยวกับคนในฝ่ายของผู้พูดซึ่งมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า และภายใต้สถานการณ์ที่ผู้พูดซึ่งมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นคนนอก โดยพูดเกี่ยวกับคนในของผู้พูดซึ่งมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า นอกจากนี้ จากการศึกษาการเลือกใช้ภาษาสุภาพพยกย่อง

และรูปถ่อมตนของกลุ่มตัวอย่างภายใต้ปัจจัยหลักเรื่องคนนอกคนในกับปัจจัยหลักเรื่องสถานภาพทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ภาษาสุภาพรุ่มร่าและรูปถ่อมตนผิดภายใต้ปัจจัยหลักทั้งสองปัจจัย แต่เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนของผู้ที่ตอบผิดแล้ว ปรากฏว่า จำนวนผู้ที่เลือกใช้ภาษาสุภาพรุ่มร่าและรูปถ่อมตนผิดภายใต้เรื่องคนนอกคนในมีมากกว่าปัจจัยเรื่องสถานภาพทางสังคมอย่างชัดเจน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาในการเลือกใช้ภาษาสุภาพรุ่มร่าและรูปถ่อมตนภายใต้ปัจจัยเรื่องคนนอกคนในมากกว่าปัจจัยเรื่องสถานภาพทางสังคม

ผลการศึกษาระดับความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับภาษาสุภาพรุ่มร่าและรูปถ่อมตน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้อยู่ที่ 14.86 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจการเลือกใช้ภาษาสุภาพรุ่มร่าและรูปถ่อมตนระดับปานกลาง โดยปัจจัยหลักและเสริมที่กลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นความเข้าใจทั้งสี่ระดับชั้น ได้แก่ ระดับชั้นความเข้าใจน้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ประสบปัญหาเหมือนกันนั้นคือ ปัจจัยเรื่องความเป็นทางการที่มีปัจจัยเรื่องสถานภาพทางสังคมและความสนิทสนมเป็นปัจจัยเสริม ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นทางการที่ผู้พูดขอรับฟัง ระหว่างการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญ โดยผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟัง แต่ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง และเนื้อหาของบทสนทนาเกี่ยวกับอากัปกริยาของผู้พูดเอง นอกจากนี้ปัจจัยหลักเรื่องสถานภาพทางสังคมแล้ว ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นความเข้าใจน้อย ปานกลางและมากประสบปัญหาเลือกใช้ภาษาสุภาพรุ่มร่าและรูปถ่อมตนเหมือนกันในสถานการณ์ที่มีปัจจัยหลักเรื่องคนนอกคนในที่มีปัจจัยเรื่องสถานภาพทางสังคมและอายุเป็นปัจจัยเสริม โดยเป็นสถานการณ์ที่ผู้พูดพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นคนนอกเกี่ยวกับคนในของผู้พูดซึ่งมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าและอายุมากกว่าผู้พูด นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นความเข้าใจน้อยเลือกคำตอบผิดพลาดเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในระดับชั้นนี้ในสถานการณ์ที่มีปัจจัยหลักเป็นเรื่องสถานภาพทางสังคมเพียงอย่างเดียว โดยเป็นสถานการณ์ที่ผู้พูดพูดเกี่ยวกับตนเองกับผู้ฟังซึ่งมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าและอายุมากกว่า และในสถานการณ์ที่มีปัจจัยหลักเป็นเรื่องสถานภาพทางสังคมและมีปัจจัยเรื่องคนนอกคนในและอายุเป็นปัจจัยเสริม โดยเป็นสถานการณ์ที่ผู้พูดซึ่งมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟังพูดเกี่ยวกับคนในของผู้ฟัง

ผลการสำรวจทัศนคตินั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในแง่ลบต่อลักษณะการเรียนการสอนภาษาสุภาพในชั้นเรียนปัจจุบัน รวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาสุภาพรุ่มร่าและรูปถ่อมตนของตน และจากการสำรวจทัศนคตินี้ทำให้ทราบถึงความต้องการของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนในหลากหลายแง่มุม